

Sygn. akt III AUa 59/13

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 13 marca 2013 r.

Sąd Apelacyjny we Wrocławiu

Wydział III Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący:	SSA Stanisława Kubica
Sędziowie:	SSA Ireneusz Lejczak (spr.) SSA Grażyna Szyburska-Walczak
Protokolant:	Adrianna Szymanowska

po rozpoznaniu w dniu 13 marca 2013 r. we Wrocławiu

sprawy z wniosku C. W.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział we W.

o zwrot nienależnie pobranego świadczenia

na skutek apelacji C. W.

od wyroku Sądu Okręgowego Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

we Wrocławiu

z dnia 19 listopada 2012 r. sygn. akt VIII U 2736/12

I. **oddala apelację;**

II. **przyznaje adwokatowi W. B. prowadzącemu Kancelarię Adwokacką we W. przy ul. (...) od Skarbu Państwa – Sądu Okręgowego we Wrocławiu kwotę 553,50 zł (w tym podatek VAT) tytułem wynagrodzenia nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej wnioskodawcy z urzędu.**

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 19 listopada 2012 r. Sąd Okręgowy we Wrocławiu oddalił odwołanie C. W. od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział we W. z dnia 2 kwietnia 2012 r., zobowiązującej wnioskodawcę do zwrotu nienależnie pobranego świadczenia za okres od 1 do 30 kwietnia 2011 r., od 1 lipca do 31 sierpnia 2011 r., oraz od 1 do 30 listopada 2011 r. w łącznej kwocie 2 446,68 zł.

Sąd ten ustalił, że wnioskodawca, urodzony (...) pobiera rentę socjalną od dnia 1 czerwca 2006 r. Świadczenie to jest przyznane okresowo do dnia 31 stycznia 2014 r. i wynosiło w 2011r. 611,67 zł. Wnioskodawca został pouczony co do okoliczności powodujących zawieszenie prawa do powyższego świadczenia.

Wnioskodawca był zatrudniony w (...) Sp. z o.o. z siedzibą w C. na 3/5 etatu w okresie od 28 marca 2011 r. do czerwca 2012 r.

W 2011 r. do czasu wydania zaskarżonej decyzji wnioskodawca osiągnął następujące wynagrodzenie:

- marzec – 156,43 zł,
- kwiecień - 1081,60 zł,
- maj - 1026,70 zł,
- czerwiec – 898 zł,
- lipiec 1302,26 zł,
- sierpień – 1402,24 zł,
- wrzesień – 963,52 zł
- październik - 714,86 zł,
- listopad – 1026,08 zł.

Decyzją z dnia 2 kwietnia 2012 r. organ rentowy zobowiązał wnioskodawcę do zwrotu nienależnie pobranego świadczenia za okres od 1 do 30 kwietnia 2011 r., od 1 lipca do 31 sierpnia 2011 r., oraz od 1 do 30 listopada 2011 r. w łącznej kwocie 2 446,68 zł (4x 611,67 zł).

W tak ustalonym stanie faktycznym Sąd Okręgowy uznał odwołanie za nieuzasadnione. Ze zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego wynika, iż wynagrodzenie osiągnięte przez wnioskodawcę w miesiącach kwietniu, lipcu, sierpniu i listopadzie 2011 r. przekroczyło 30% miesięcznego wynagrodzenia za kwartał kalendarzowy, ogłoszonego przez Prezesa GUS. Wyplacona wnioskodawcy renta socjalna za wymienione miesiące w kwocie 611,67 zł stanowi zatem świadczenie nienależne w rozumieniu art. 138 ust. 1 ustawy o emeryturach i rentach z FUS. Zaskarżona decyzja jest zatem prawidłowa.

Apelację od wyroku Sądu Okręgowego złożył wnioskodawca, zarzucając naruszenie przepisów prawa materialnego-art. 138 ust. 6 ustawy o emeryturach i rentach z FUS przez wadliwe jego zastosowanie w sytuacji, gdy wnioskodawca, z uwagi na stan majątkowy oraz zły stan zdrowia nie jest w stanie zawrócić nienależnie wypłaconych świadczeń, a konieczność zwrotu pobranego świadczenia rentowego może narazić wnioskodawcę na niemożność zaspokojenia podstawowych potrzeb życiowych, w tym niezbędnych leków, a to wobec przebiegu jego choroby może stanowić zagrożenie nie tylko dla wnioskodawcy ale i osób trzecich, a wnioskodawca nie posiada żadnego majątku, z którego mógłby pokryć swoje zobowiązania wobec organu rentowego.

Wskazując na powyższe zarzuty skarżący wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku i zwolnienie wnioskodawcy z obowiązku zwrotu nienależnie pobranego świadczenia i zasądzenie kosztów postępowania według norm przepisanych.

Sąd Apelacyjny zważył co następuje:

Apelacja jako bezzasadna podlega oddaleniu.

Zgodnie z art. 138 ust. 1 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tekst jedn. z 2009 r. Nr 153, poz. 1227 ze zm.) osoba, która nienależnie pobrała świadczenie obowiązana jest do jego zwrotu, wraz z odsetkami i na zasadach określonych przepisami prawa cywilnego.

W myśl ust 2 powołanego artykułu za kwoty nienależnie pobranych świadczeń uważa się między innymi świadczenia wypłacone mimo zaistnienia okoliczności powodujących ustanie prawa do świadczeń albo wstrzymanie ich wypłaty w całości lub w części, jeżeli osoba pobierająca świadczenia była pouczona o braku prawa do ich pobierania.

Kwestią sporną w przedmiotowej sprawie jest ustalenie, czy organ rentowy prawidłowo zobowiązał wnioskodawcę do zwrotu nienależnie pobranego świadczenia w kwocie 611,67 zł.

W sprawie zastosowanie znajdują przepisy ustawy z dnia 27 czerwca 2007r. o rencie socjalnej (Dz.U. Nr 135, poz. 1268 ze zm.), w brzmieniu obowiązującym do dnia 31 grudnia 2011 r. Nie ulega bowiem wątpliwości, że przesłanki do uznania wypłaconego wnioskodawcy świadczenia rentowego winny zostać ocenione według stanu prawnego na dzień jego wypłaty.

W myśl art. 10 ust. 6 powołanej ustawy, prawo do renty socjalnej zawiesza się za miesiąc, w którym zostały osiągnięte przychody, o których mowa w ust. 1-5, w łącznej kwocie wyższej niż 30% przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia za kwartał kalendarzowy, ostatnio ogłoszonego przez Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego do celów emerytalnych.

Kwoty przychodu, o których mowa wyżej oraz kwotę maksymalnego zmniejszenia ogłasza Prezes Zakładu Ubezpieczeń Społecznych w Dzienniku Urzędowym Rzeczypospolitej Polskiej „Monitor Polski”. Stosownie do treści Komunikatów Prezesa Zakładu Ubezpieczeń Społecznych z dnia 16 lutego 2011 r., z dnia 11 maja 2011 r. oraz z dnia 17 sierpnia 2011 r. w sprawie kwoty przychodu odpowiadającej 30% przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia za poszczególne kwartały 2011 r. ogłoszonego do celów emerytalnych 2011 r. kwota ta wynosiła od dnia 1 marca 2011 r. – 1031,50 zł, od dnia 1 czerwca 2011 r. - 1039,90 zł, natomiast od dnia 1 września 2011 r. - 1.009,90 zł.

Wnioskodawca osiągnął w miesiącu kwietniu, lipcu, sierpniu oraz listopadzie 2011 r. osiągnął przychód (wynagrodzenie) przekraczające wymienione wyżej kwoty.

Prawo do renty socjalnej za te miesiące podlegało zatem zawieszeniu na podstawie art. 10 ust. 1, co oznacza, iż pobrane świadczenie stanowi świadczenie nienależne w rozumieniu art. 138 ust. 1 ustawy o emeryturach i rentach z FUS.

W świetle zgromadzonego materiału dowodowego nie ulega również wątpliwości, iż organ rentowy pouczył prawidłowo wnioskodawcę o przyczynach zawieszenia prawa do świadczenia. Pouczenie takie znajdowało się na odwrocie decyzji o przyznaniu renty socjalnej. Fakt doręczenia decyzji nie budzi wątpliwości, tym bardziej, iż sam wnioskodawca temu nie zaprzecza. Rzeczą wnioskodawcy było dokładnie zapoznać się z decyzjami, jak również pouczeniami zawartymi na ich odwrocie.

Bez znaczenia dla rozstrzygnięcia pozostaje okoliczność, iż wnioskodawca znajduje się w trudnej sytuacji materialnej.

W niniejszej sprawie Sąd rozpoznał odwołanie wnioskodawcy od decyzji organu rentowego z dnia 2 kwietnia 2012 r. Decyzją tą organ rentowy zobowiązał wnioskodawcę do zwrotu nienależnie pobranych świadczeń. W sporze, w którym ubezpieczony kwestionuje obowiązek zwrotu nienależnie pobranych świadczeń, przedmiotem rozważań Sądu mogą być wyłącznie okoliczności z art. 138 ustawy o emeryturach i rentach z FUS. Stąd też zgłoszone w apelacji żądanie wnioskodawcy w zakresie uwzględnienia jego trudnej sytuacji życiowej i zwolnienie od obowiązku zwrotu nienależnie pobranego świadczenia nie może zostać uwzględnione. Zakres kognicji Sądu w sprawach z ubezpieczenia społecznego wyznacza zakres i treść decyzji organu rentowego. Oznacza to, iż nie może być przedmiotem sprawy żądanie ubezpieczonego, które nie było przedmiotem decyzji organu rentowego. Natomiast kwestia odstąpienia od żądania zwrotu kwot nienależnie pobranych świadczeń może stać się przedmiotem rozpoznania przed organem rentowym dopiero po prawomocnym zakończeniu sporu sądowego dotyczącego prawidłowości uznania tych świadczeń za pobrane nienależnie.

Mając powyższe na uwadze Sąd Apelacyjny na podstawie art. 385 k.p.c. oddalił apelację wnioskodawcy jako bezzasadną.

Orzeczenie o kosztach postępowania oparto na zasadzie art. 98 kpc. w zw. z § 6 pkt 3 w zw. z § 13 ust. 1 pkt 2 i § 2 ust. 3 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu (Dz. U. nr 163 poz. 1348 z późn. zm.), o czym orzeczono jak w pkt. II sentencji wyroku.

R.S.